

Landsrådsformand Lars Chemnitz' åbningstale

ved landsrådets efterårssamling 1971

Vi har i år fejret 250-års dagen for Hans Egedes ankomst til Grønland, og stående ved denne milepæl i Grønlands historie er det kun naturligt, at man foretager en vurdering af vort folks udvikling i den forløbne periode og gennem historiens lære henter inspiration og styrke til aktiv medleven og medvirken for den udvikling, der skal danne rammerne for vort lands fremtid.

Vort lands store udstrakthed og den spredte bebyggelse har medført, at vi heroppe i Grønland først sent har lært hinanden at kende og dermed erkendt, at vi alle til trods for, at vi boede i henholdsvis Vest-, Øst-, Nord- eller Sydgrønland, havde fælles interesser. Det var vigtigt at stå sammen for at varetage og værne om disse interesser.

De spæde spirer, der fra Rinks tid i Grønland var lagt til udbygningen af demokratiske, politiske institutioner i vort land, groede kun langsomt og beskedent frem heroppe.

De grønlandske kommuneråds og de 2 grønlandske landsråds funktioner og opgaver var beskedne og i stort omfang begrænset til lokalt prægede opgaver, medens de større linjer i datidens Grøn-

Landsrådsformand Lars Chemnitz.

landspolitik blev fastlagt af instanser uden større grønlandsk medindflydelse og medansvar.

Under den 2. verdenskrig, hvor forbindelserne til Danmark var afbrudt, måtte Grønland lære at stå mere på egne

ben. Fællesmøderne mellem Sydgrønlands og Nordgrønlands landsrådsmedlemmer under krigen gav helt naturligt inspirationen til etableringen af et fælles grønlandsk landsråd for hele Grønland.

Da isolationen efter den 2. verdenskrig blev brudt, gik man da også i gang med at søge gennemført en nyordning for landsrådet og kommunalbestyrelserne i Grønland, og i 1951 sattes denne nyordning i kraft.

Med den politiske nyordning, som senere er suppleret med grønlandsk repræsentation i folketinget og med, at landsrådet selv vælger sin formand, er der reelt blevet givet os grønlændere tilbud og muligheder for at præge og angive retningslinjerne for udviklingen i vort land.

Denne mulighed og dette tilbud for igennem vore egne politiske folkevalgte institutioner at være medbestemmende må vi holde os for øje, når der i dag rejses kritik af den tidligere førte politik i Grønland.

Kritik er uundgåelig, ja hører naturligt og selvfølgelig sammen med trivsel i et demokratisk samfund. Men jeg mener, at vi i vores kritik må nå frem til en positiv og konstruktiv fase, hvor vi i højere grad end at påpege fortidens fejl og mangler viser vejen frem mod nye mål for den politik, der skal føres i vort land i fremtiden.

Lad os derfor, som jeg sagde det på 250-års dagen for Hans Egedes ankomst til Grønland, rette blikket fremad og ikke dvæle ved fortidens større eller mindre fejlgreb eller misforståelser ved hele tiden at kigge bagud lige som for at finde undskyldninger.

Vi er alle besjælet af drømme og visioner om fremtidens Grønland. De, der før os har haft ansvaret for den førte politik, har også haft deres drømme og visioner. Men ofte er drømmene bristet bl. a. på grund af ændrede klimaforhold, som jo i så høj grad har været bestemmende for forholdene i Grønland.

Trods fortidens bristede drømme må vi, der i dag er blevet valgt til at varetage de grønlandske interesser og med os alle vore landsmænd ikke tabe modet, men dristigt fortsat søge at bane stier og veje for de kommende slægter. I dette arbejde må vi forstå, at ønsket om selv at være medbestemmende i samme takt medfører stadigt øgede forpligtelser. Forpligtelser til økonomisk og menneskeligt at yde en indsats, der styrker vore egne følelser af selvværd indadtil og skaber respekt og øget medindflydelse udadtil.

Vi har gang på gang påpeget, at vi grønlændere har stået som tilskuere til udviklingen.

Vi vil i vor kommende politiske linje sætte mennesket i centrum. Vi vil i højere grad koncentrere os om den menneskelige udvikling.

Vi har oplevet en epoke, hvor tingene er kommet til os som investeringer, projekter og institutioner – mest som tilbud udefra.

Man har dannet rammen om det moderne grønlandske samfund ved hjælp af investeringer. Man har for penge bygget skoler, fabrikker, sygehuse og andre moderne faciliteter.

Men vi må ikke forvente, at den menneskelige udvikling skal sættes i gang som et tilbud udefra alene og betalt med

*Det kræver ofte stor balancekunst at være landsrådsformand.
Billedet af Lars Chemnitz er taget i Thule.*

penge. Denne udviklingsproces må starte indefra – indefra os selv. Det er os selv, som skal skabe en større indflydelse og større medbestemmelsesret ved vores egen viljestyrke, ansvarsbevidsthed og modenhed.

Derfor er det nødvendigt, at vi stiller større krav til os alle og i første række til os selv i de kommende år.

Vi er så få her i landet. I vor øjeblikkelige situation har vi brug for alles indsats for, at vi kan gøre os håb om at skabe et sundt og levedygtigt grønlandsk samfund i balance med sig selv og i balance i forhold til den verden, der omgiver os.

Det må erkendes, at vi i denne landsrådsamling står overfor opgaver af tungtvejende betydning for vort folks fremtid. Dette gælder såvel for det grønlandske samfund isoleret betragtet som med hensyn til Grønlands forhold til verden omkring os.

Forslagene om indførelse af indkomstbeskatning og om en forbedring af de offentlige ydelser stiller os overfor en principiel stillingtagen:

Vi må være med til at bære større økonomiske byrder for på længere sigt at sikre en større grønlandsk medindflydelse og større grønlandsk medansvar for udviklingen i vor landsdel. Vi må fordele disse byrder sådan, at de, der har bedst råd, kommer til at betale, og

således, at de svagest stillede ikke belastes yderligere.

Problemerne om Grønlands indtræden i Fællesmarkedet og om trafikforholdene til det øvrige Norden og andre lande stiller os over for spørgsmålet om vor medleven i vor omverden. Jeg føler anledning til at fremhæve den voksende interesse, der både fra grønlandsk og canadisk side er for at knytte en nærmere forbindelse mellem de to arktiske områder på hver sin side af Davisstrædet.

Ved mit besøg i Canada i sommer har jeg mødt mange af vore stammefrønder, som har udtrykt et stærkt ønske om kontakt med os, og jeg er overbevist om, at etablering af en sådan kontakt vil være værdifuld og vil indebære en gensidig inspiration. Jeg skal overbringe mange hilsener bl. a. fra nogle medlemmer af Canadas arktiske råd, som på det nærmeste svarer til vort landsråd.

Må jeg ved åbningen af dette møde gentage min opfordring, fra da jeg i foråret blev valgt til formand, til alle landsrådets medlemmer om en håndsrækning og samarbejdsvilje. Dette ønsker jeg for at gøre denne samling til et mindeværdigt møde i det år, som på så mange andre områder er blevet markeret som en milepæl i den grønlandske historie.